

Metodické zásady pro označování plemenných prasat ve šlechtitelských chovech

Trvalé a řádné označování plemenných prasat včetně následné evidence individuálně zjišťovaných dat v počítači jsou základním předpokladem šlechtitelské práce. Odhad plemenné hodnoty využívající informací o užitkovosti všech příbuzných zvířat jedince pro kterého je plemenná hodnota odhadována, vyžaduje vhodné přizpůsobení označování plemenných prasat. Každé plemenné prase narozené ve šlechtitelském chovu musí mít jediné a nezaměnitelné celoživotní číslo, při čemž nesmí být narušeno označování podle vyhlášky MZe ČR č.357/2001 Sb.o označování a evidenci prasat ve znění pozdějších předpisů.

Celoživotní číslo

Základem označování a evidence plemenných prasat je celoživotní číslo zvířete, které se skládá z:

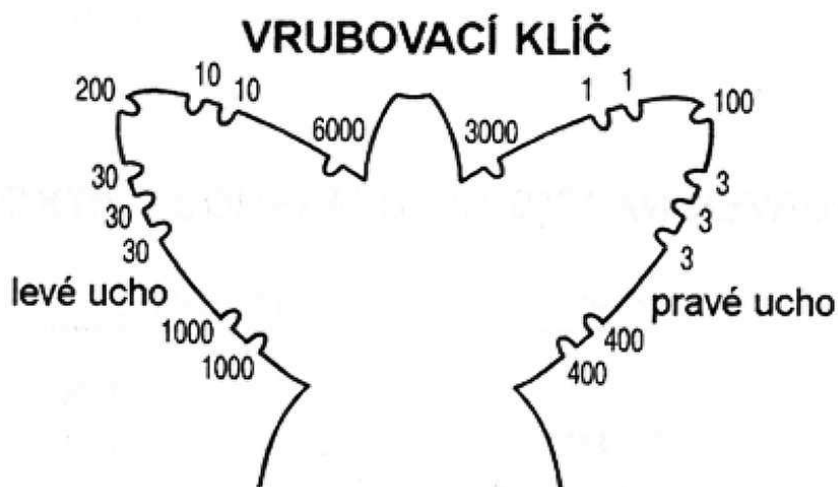
- **předčísí** (tvořeno třemi čísly) a
- **označení zvířete** (tvořeno maximálně čtyřmi čísly)

Celoživotní číslo zvířete je celkem sedmimístné.

RXXCCCC

Předčísí má tvar **RXX**, kde **R** je poslední číslo roku narození zvířete a **XX** je dvojciferné číslo vztahující se regionálně ke konkrétní populaci. Například **R = 2** znamená rok narození **2002**, **R = 3** rok narození **2003** atd. Nula na začátku předčísí (**R = 0**) označuje ročníky **2010**, **2020** atd. Předčísí se nefixuje trvale do ucha zvířete, uvádí se však na náušnici (viz dále).

Označení zvířete ve tvaru **CCCC** je maximálně čtyřmístné číslo, které se fixuje trvalým způsobem do ucha zvířete (tetováním nebo vrubováním, dle zvyklostí chovatele). Tetování se provádí do vnějšího spodního okraje pravého ucha tetovacími kleštěmi o velikosti čísel 10 mm. Vrubování se provádí podle následujícího vrubovacího klíče:

Číselné řady

Pro jednotlivá plemena prasat existuje samostatná číselná řada. Odpovídající část čísel z této číselné řady přiděluje oprávněným osobám, provádějícím ve šlechtitelských chovech kontrolu užitkovosti, plemenná kniha Svazu chovatelů prasat v Čechách a na Moravě podle principu uvedeného v tab.1. Oprávněné osoby přidělují čísla jednotlivým šlechtitelským chovům, při čemž dbají, aby každý chov měl přidělenou ucelenou a neroztříštěnou číselnou řadu. Čísla z přidělené číselné řady (označení CCCC) jsou ve šlechtitelském chovu čerpána každoročně od začátku.

Tab.1 Princip číselných řad

plemeno matky		předčíslí RXX	označení zvířete CCCC
název	kód		
bílé ušlechtilé	1000	R00 - R19	1 - 9998
landrase	2000	R20 - R29	1 - 9998
duroc	3000	R30 - R39	1 - 9998
bílé otcovské	4000	R40 - R49	1 - 9998
ČVM	5000	R50 – R59	1 - 9998
hampshire	6000	R60 – R69	1 - 9998
pietrain	8000	R80 - R89	1 - 9998
přeštické černostr.	9000	R90 - R99	1 - 9998

Označování selat

Selata po narození se označí nejpozději do 10 dnů věku nejvýše čtyřmístným **označením zvířete** (vrubováním či tetováním).

Označování mladých plemenných prasat

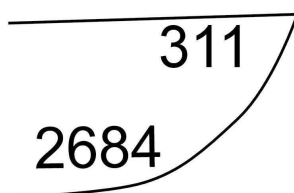
U mladých plemenných prasat (kanečků i prasniček) se nejpozději před zařazením do vlastního chovu a u všech prodávaných plemenných prasat nejpozději před opuštěním chovu původu, provede dokompletace označení do tvaru sedmimístného celoživotního čísla. Podle způsobu označení zvířete (tetování, vrubování) a podle zvyklostí v chovu je dokompletace celoživotního čísla možná v následujících alternativách:

A) Při označení zvířete tetováním

Celoživotní číslo je možné dokompletovat:

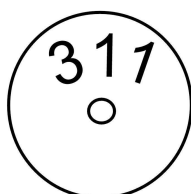
a) natetováním předčíslí současně s označením čísla zvířete podle vzoru 1.

Vzor 1

- b) nebo zavěšením ušní známky (terče) do pravého ucha s označením minimálně předčíslicí (vzor 2), popř. celého celoživotního čísla podle vzoru 3.

Vzor 2

Vzor 3

B) Při označení zvířete vrubováním

Celoživotní číslo je možné dokonletovat zavěšením ušní známky (terče) s označením minimálně předčíslicí, popř. celého celoživotního čísla, jako v případě A-b).

Volbu některé z uvedených alternativ provádí chovatel. V případě ztráty náušnice je chovatel povinen neprodleně navěsit terč či ušní známku novou, aby byla trvale zabezpečena potřebná výlučná a nezaměnitelná identifikace.

Označování hybridních kanců

Čísla pro označování hybridních kanců jsou čerpána z číselné řady přidělené pro daný chov čistokrevného plemene v pozici A.

Označení importovaných zvířat

Zvířata importovaná z cizích populací musí být rovněž označena číslem z číselné řady plemenné knihy. Označení zvířete musí být provedeno nejméně ušní známkou s celoživotním číslem a to v čase před zápisem do plemenné knihy, kam bude zapisováno již pod nově přiděleným číslem. Čísla jsou čerpána z číselné řady přidělené chovu, popř. oprávněné osobě.

Evidence v plemenné knize

V plemenné knize je zvíře evidováno osmimístným číslem ve tvaru:

RRXXCCCC

RR	- poslední 2 čísla z roku narození
XX	- specifické dvojciferné číslo z přečíslicí
CCCC	- označení zvířete

Pro účely počítačového zpracování při odhadu plemenné hodnoty pomocí animal modelu se vychází z čísla zvířete v plemenné knize, kterému se navíc předradí cifra 1. Jde tedy o devítimístné číslo ve tvaru

1RRXXCCCC

Osmé a deváté číslo při evidenci v plemenné knize a animal modelu jsou tzv. čísla „vzdušná“, tj. nefixují se trvale se do ucha zvířete.

Číslo zvířete v plemenné knize je vždy nejméně sedmimístné, neobsazené cifry s výjimkou nejvyššího řádu se nahrazují nulami. Číslo zvířete v animal modelu je vždy devítimístné.

Do všech vstupních dokladů pro plemennou knihu a ústřední evidenci se uvádí samostatně předčíslení a označení zvířete.

Výška uvedených numerických znaků musí na ušní známce být nejméně 4 mm. Ušní známka s dokompletací celoživotního čísla se zavěšuje ke kořeni pravého ucha. Levé ucho plemenného prasete zůstává volné pro označení dle vyhlášky MZe ČR 357/2001 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

Státní registr (SR)

Všem plemenným kanců v plemenitbě je před jejich zařazením do plemenitby přidělován státní registr (SR). Státní registr je evidencí plemenné knihy a ústřední evidencí. Je „vzdušným“ alfanumerickým označením. Chovatel nemá povinnost jej trvale fixovat na tělo zvířete.

Odpovědnost za označování

Označování plemenných prasat podle těchto zásad provádí osoba oprávněná k provádění kontroly užitkovosti jako součást poskytované služby. Oprávněná osoba může s chovatelem smluvně dohodnout, že si označování provádí chovatel sám. Odpovědnost za evidenci ve šlechtitelských chovech a v ostatních chovech s kontrolou užitkovosti však vždy zůstává na oprávněné osobě.

Rozsah a platnost označování

Výše uvedené označování je platné pouze pro účely evidencí plemenných prasat ve šlechtění a rozmnožování v rámci plemenné knihy SCHP včetně ústřední evidencí. Pod celoživotními čísly jsou evidována všechna prasata jejichž rodiče jsou zapsáni v plemenné knize bez zřetele na jejich pozdější působnost. Celoživotně jsou tak evidováni plemenní kanci bez ohledu na to, zda působí v inseminaci či přirozené plemenitbě a bez ohledu na stupeň chovu ve kterém působí. Prasničky prodávané do rozmnožovacích chovů s kontrolou užitkovosti jsou rovněž evidovány celoživotními čísly.

Označení plemenných prasat dle těchto zásad nenahrazuje označování dle vyhlášky MZe ČR 357/2001 Sb. platné pro označování a evidenci všech prasat.

Tento pokyn ruší všechny předchozí používané postupy označování plemenných prasat. Plemenná prasata označená dle dříve platných postupů nebudou přečíslována.

Tyto zásady pro označování plemenných prasat vstupují v platnost od 1. ledna 2002

V Praze dne 17.9.2001

Zpracovali: *RNDr. Věra Jelínková, CSc.*
Ing. Čestmír Pražák, CSc.